

UCHWAŁA NR ORN.0007.132.2019

RADY MIEJSKIEJ W OLECKU

z dnia 20 grudnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Olecko
na 2020 rok**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277, 1818) i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 r., poz. 506, 1309, 1696, 1815 i 1571) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Olecko na 2020 rok, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Grzegorz Kłoczko

Załącznik do uchwały Nr ORN.0007.132.2019

Rady Miejskiej w Olecku

z dnia 20 grudnia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY OLECKO
NA 2020 ROK**

I. WPROWADZENIE

1. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwana dalej „ustawą”, określa zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:
 - a) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
 - d) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
 - f) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.
2. Realizacja w/w zadań stosownie do art. 4¹ ust. 2 ustawy prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.
3. W oparciu o art. 4¹ ust. 2 ustawy, za realizację gminnego programu odpowiedzialny jest pełnomocnik, powołany przez Burmistrza.
4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Olecko na 2020 rok, zwany dalej „Programem”:
 - a) jest zgodny z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
 - b) określa lokalne propozycje działań Gminy Olecko w zakresie realizacji zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanych ze zjawiskiem przemocy,
 - c) jest kontynuacją ustawowych zadań realizowanych w Gminie Olecko w roku 2019 i w latach poprzednich,
 - d) stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Olecko na lata 2016-2025 przyjętej uchwałą Nr ORN.0007.25.2016 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 29 kwietnia 2016 r.,
 - e) opiera się na corocznych wytycznych zawartych w rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - f) jest zgodny z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020,
 - g) jest poparty Diagnozą lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Olecko, sporządzoną w 2017 roku oraz danymi z instytucji m.in. Policji, MOPS, Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - h) został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach ubiegłych.

II. DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH DLA GMINY OLECKO

Gmina Olecko jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie oleckim. Gmina liczy 21 780 mieszkańców¹. Spośród tej liczby 16 176 osób zamieszkuje na terenie miasta, a 5 603 – na wsi. Liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia wynosi 4 490, co stanowi 20,62% ogółu mieszkańców Gminy.

Powiat olecki należy do województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie odnotowano najwyższą stopę bezrobocia w kraju. Na dzień 30.09.2019 r. stopa bezrobocia kształtowała się następująco: w kraju – 5,1%, w województwie warmińsko-mazurskim – 8,6%, w powiecie oleckim – 9,6% (dane GUS).

Dla potrzeb opracowania Programu, firma Nowe Horyzonty z Wrocławia przeprowadziła w Gminie Olecko w 2017 roku badania oraz opracowała Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych, która jest podstawą opracowania celów oraz zadań Programu. Poniższe dane pochodzą z badań ankietowych przeprowadzonych wśród 215 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz 100 dorosłych mieszkańców gminy.

Celem Diagnozy lokalnych problemów społecznych w odniesieniu do dzieci i młodzieży była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, dopalaczy), w odniesieniu do dorosłych mieszkańców gminy identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym
- problemy bezrobocia i lokalnego rynku pracy
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;
- postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem sprzedaży i spożycia alkoholu.

Podczas badań przeprowadzonych na terenie Gminy Olecko wyróżniono zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach dorosłych mieszkańców gminy oraz dzieci i młodzieży. Poniżej przedstawiono wybrane wyniki przeprowadzonych badań:

1) badanie w grupie dorosłych mieszkańców gminy:

- a) 97% mieszkańców wskazało, że odczuwają spory dyskomfort w wyniku spożywania alkoholu przez innych np. w lokalnych parkach, czy w okolicach sklepów alkoholowych, jednak 94% respondentów oceniło, że osoby pijące alkohol jako niezagrażające lub raczej niezagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym;
- b) 47% badanych w okresie ostatnich 3 miesięcy (od czasu badania) zdarzyło się doznać przykrych i niepokojących przeżyć, czy sytuacji związanych z działaniem osób trzecich, które znajdowały się w stanie nietrzeźwości;
- c) 90% respondentów wskazało w badaniu, że zjawisko uzależnienia od alkoholu w ich okolicy jest częste;
- d) 94% mieszkańców uważa, że należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż;
- e) 68% respondentów zgadza lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach;
- f) 100% respondentów uważa, że picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych; zgodę na prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu wyraża łącznie 6% respondentów, a picie w czasie ciąży spotyka się z aprobatą aż łącznie 93% osób;
- g) 97% badanych deklaruje potrzebę wprowadzenia strategii, mających na celu przeciwdziałaniu problemowi spożywania alkoholu na terenie gminy Olecko, a swój poziom wiedzy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych oceniają jako średni (74%) oraz niski (22%); 35% respondentów deklaruje, że posiada umiejętności w zakresie rozpoznawania u dziecka stanu upojenia alkoholowego;

¹ Dane z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Olecku – stan na dzień 30 listopada 2019 r.

- h) 54% odpowiedzi wskazuje, że badani w swoim środowisku nie mają osób przyjmujących substancje odurzające; 100% nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze; 64% badanych nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych.
 - i) 84% respondentów zdecydowanie lub raczej zgodziło się z tym, że rodzice powinni budzić w dziecku strach; 86% badanych sprzeciwia się prawnemu zakazowi stosowania kar fizycznych; 33% respondentów nie utożsamia łagodnych kar fizycznych z przemocą w rodzinie. Tradycyjne podejście do dyscypliny wydaje się także potwierdzać 61% odpowiedzi, które wskazują, że bicie dziecka nie jest oznaką bezradności rodziców;
 - j) 62% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny; 66% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 1% podejrzewa, że tak się dzieje; ponadto 35% respondentów deklaruje, że zjawisko przemocy w rodzinie występuje bardzo i raczej często;
 - k) 97% badanych zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol;
- 2) badanie wśród sprzedawców napojów alkoholowych:
- a) 100% badanych sprzedawców napojów alkoholowych stwierdziło, że alkohol zawarty w piwie oraz winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce;
 - b) 85% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych nie powinien być ograniczony lub kontrolowany;
 - c) 85% respondentów opowiedziało się za tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku;
 - d) 40% sprzedawców ocenia, że łatwo jest kupić napój alkoholowy w lokalnych sklepach osobie poniżej 18 roku życia;
 - e) 45% sprzedawców uważa, że okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
 - f) próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w tygodniu (50%);
 - g) spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być stosunkowo częstym zjawiskiem - 45% przebadanych sprzedawców przyznaje, że takie incydenty zdarzają się kilka razy w miesiącu;
 - h) 35% sprzedawców przyznało, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu;
- 3) badanie w grupie dzieci i młodzieży:
- a) spożywanie napojów alkoholowych przez młode osoby jest poważnym problemem, szczególnie wśród starszych uczniów. Przyznało się do niego 33% uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, 58% uczniów klas gimnazjalnych oraz 90% uczniów szkół ponadpodstawowych;
 - b) uczniowie deklarowali sytuacje spożywania alkoholu, palenia papierosów na terenie szkoły;
 - c) jako najczęstszą przyczynę sięgania po napoje alkoholowe młodzi ludzie wskazywali: relaks, ciekawość, naciski rówieśników, chwilowa ucieczka od problemów;
 - d) inicjację nikotynową ma za sobą 50% badanych uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej; 47% uczniów klas gimnazjalnych i aż 69% najstarszych uczniów
 - e) 17% uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej, 6% uczniów klas gimnazjalnych i 26% najstarszych uczniów ma za sobą pierwszy kontakt z narkotykami lub dopalaczami; substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana oraz haszysz i amfetamina;
 - f) nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki - większość uczniów SP, w tym klas gimnazjalnych spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie, aż 43% najstarszych uczniów spędza przed komputerem więcej niż 5 godzin, co w praktyce może oznaczać, że po przyjsciu ze szkoły korzystanie z komputera jest wśród tych uczniów jedyną formą spędzania czasu; uczniowie wykorzystują czas spędzony przed komputerem przede wszystkim na portale społecznościowe oraz gry komputerowe;

- g) 33% uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej, 25% klas gimnazjalnych doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu. Uczniowie dość często: otrzymywali wiadomości z obelgami, padali ofiarą szantażu, stawali się ofiarą kradzieży tożsamości w Internecie (podszywanie się przez innego rówieśnika), padali ofiarami włamania na konto, byli ośmieszani w filmikach i obrazach zamieszczanym przez innych rówieśników.

Problem alkoholizmu lub niewłaściwego spożywania alkoholu może mieć negatywny wpływ zarówno na środowisko rodzinne, dotycząc poszczególnych członków rodziny, jak i na środowisko społeczne, przyczyniając się do zmniejszenia poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców. Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny, destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Dzieci te doświadczają wielu traumatycznych sytuacji związanych z awanturami w domu, żyją w ciągłym stresie, uzależnieni lub współuzależnieni rodzice nie wypełniają właściwie ról rodzicielskich.

Poniżej przedstawione są dane liczbowe wybranych zagadnień:

1. Rynek alkoholowy

W Gminie Olecko znajduje się 75 punktów sprzedaży napojów alkoholowych wg stanu na dzień 31 października 2019 r.

Tabela 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wg zawartości alkoholu

Wg zawartości alkoholu	Alkohol do spożycia	
	poza miejscem sprzedaży	w miejscu sprzedaży
do 4,5%	49	26
od 4,5% do 18%	43	14
powyżej 18%	42	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Olecku.

2. Skala problemów społecznych

Poniżej znajdują się dane dotyczące poszczególnych problemów społecznych w latach 2016-2019.

Tabela 2. Skala problemów społecznych na terenie Gminy Olecko w latach 2016-2019

Skala problemów społecznych		2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r. (30 IX)
Nadużywanie alkoholu	liczba wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe złożonych do GKRPA	10	14	15	11
	osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	73	76	76	65
	osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0	0
	prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	65	55	60	41
	prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	25	14	14	6
	zakłócanie porządku publicznego pod wpływem alkoholu	84	116	255	260

	liczba wypadków pod wpływem alkoholu	1	0	0	3
	podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	3	2	2	1
Przemoc domowa	liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie	57	83	84	38
	liczba ofiar przemocy w rodzinie, w tym liczba kobiet / liczba mężczyzn / liczba nieletnich	61 54 / 4 / 3	87 77/6/4	92 69/15/8	44 36/6/2
	liczba sprawców przemocy domowej, w tym kobiet / mężczyzn	56 2 / 54	93 8/85	85 10/75	39 2/37
	liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	49	68	59	26
	liczba dzieci obecnych przy interwencji	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Olecku oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Łamanie prawa

Tabela 3. Liczba postępowań w zakresie łamania prawa na terenie Gminy Olecko w latach 2016-2019

Kwalifikacja prawna	2016 r.			2017 r.			2018 r.			2019 r. (do 30 IX)		
	wszczęte	stwierdzone	zakończone	wszczęte	stwierdzone	zakończone	wszczęte	stwierdzone	zakończone	wszczęte	stwierdzone	zakończone
znęcanie się nad rodziną	5	4	5	11	5	11	20	8	16	17	8	11
groźba karalna	3	2	3	7	1	7	14	10	11	7	4	4
rozpijanie małoletniego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
uchylanie się od płacenia alimentów	1	0	1	3	0	3	119	67	109	84	75	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Olecku.

Tabela 4. Liczba przestępstw na terenie Gminy Olecko w latach 2016-2019

Rodzaj przestępstwa	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r. (do 30 IX)
kradzież z włamaniem	64	29	55	29
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	6	11	20	17

pobicie	6	5	9	2
uszkodzenie mienia	16	26	37	18
kradzież mienia	34	50	44	40
przestępstwa kryminalne	255	292	390	292
czyny karalne popełnione przez nieletnich -ogólnie	19	26	29	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Olecku.

4. Wiedza osób dorosłych na temat uzależnień dzieci i młodzieży

W roku 2014 w ramach konsultacji społecznych przeprowadzono badanie, które miało na celu zdiagnozowanie problemów związanych z używaniem alkoholu, środków psychoaktywnych i infoholizmu wśród dzieci i młodzieży oraz potrzeb pogłębienia wiedzy przez osoby dorosłe w tym zakresie.

Dokonano wówczas analizy 417 ankiet. Respondenci wskazali, że problem picia/nadużywania alkoholu dotyczy w 84,89% młodzieży szkoły gimnazjalnej, 43,65% badanych dostrzega ten problem u dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej, a 6,47% respondentów sygnalizuje ten problem wśród dzieci uczęszczających do przedszkola.

Zagrożenie uzależnieniem od komputera, wg 85,13% respondentów, dotyczy dzieci szkoły podstawowej. Duża grupa ankietowanych (81,53%) widzi zagrożenie wśród młodzieży szkoły gimnazjalnej. Na problem uzależnienia od Internetu wśród dzieci przedszkolnych zwraca uwagę 49,64% ankietowanych.

Potrzebę podwyższenia swojej wiedzy na temat zagrożeń deklarowało 66,43% ankietowanych.

Proponowane przez respondentów formy dostarczenia wiedzy to:

- materiały informacyjno-edukacyjne (51,08%),
- szkolenia (43,41%),
- doradztwo indywidualne (23,26%).

Proponowana przez badanych tematyka szkoleń:

- uzależnienie od komputera i Internetu – (56,83%),
- używania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych (52,52%),
- picie/nadużywanie alkoholu (40,05%).

Spostrzeżenia i wnioski formułowane podczas spotkań związanych z konsultacjami:

- potrzeba edukowania młodych rodziców w kwestii nowoczesnych uzależnień, gdyż często oni wprowadzają nieświadomie swoje dzieci w świat Internetu,
- prowadzenie kompleksowych działań w stosunku do wszystkich członków rodziny, nie tylko zagrożonej jednostki (uzależnienie dotyczy wszystkich członków rodziny),
- brak diagnoz i specjalistów ds. „nowych” uzależnień,
- potrzeba szkolenia wychowawców w świetlicach, w szczególności z programem socjoterapeutycznym,
- ważnym aspektem w walce z uzależnieniami są: działania długofalowe, połączenie sił instytucji, organizacji pozarządowych, JST, placówek oświatowo-wychowawczych oraz systematyczność działań.

W roku 2015 – na potrzeby wdrażania nowych rozwiązań w profilaktyce, a w szczególności pracy pedagogów ulicznych – przeprowadzono badanie poczucia bezpieczeństwa w mieście Olecko. W danych wynika, że najtrudniejsza sytuacja związana z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców Olecka wiąże się ściśle z występowaniem problemu alkoholowego w danym środowisku.

III. ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Oferta Programu skierowana jest do wszystkich mieszkańców Gminy Olecko, a w szczególności do:

- 1) osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniami oraz ich rodzin,
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) dzieci i młodzieży oleckich przedszkoli i szkół,
- 4) placówek i instytucji zainteresowanych czynnym zaangażowaniem się w pracę nad rozwiązywaniem bieżących problemów alkoholowych i innych uzależnień.

IV. ZASOBY LOKALNE UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I TERAPEUTYCZNEJ

Na terenie Gminy Olecko pomocą dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie zajmują się:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 2) placówki oświatowe,
- 3) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia PROGRES,
- 4) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 5) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 6) Komenda Powiatowa Policji,
- 7) Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy przy PCPR,
- 9) Kościół Katolicki i inne związki wyznaniowe.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej Komisją, działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komisję powołuje Burmistrz oraz ustala jej regulamin pracy.

Do zadań Komisji należy m.in.:

- 1) inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
- 2) współpraca przy konstruowaniu programu profilaktyki i rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 3) opiniowanie corocznych projektów gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 4) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 5) prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, głównie pod kątem przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 6) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- 7) współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem przemocy uzależnień i przemocy w rodzinie.

Członkowie Komisji realizują zadania w następujących zespołach:

- 1) ds. przeprowadzania kontroli placówek handlowych i gastronomicznych,

- 2) ds. przeprowadzania kontroli zajęć edukacyjno-profilaktycznych oraz sportowych dla dzieci i młodzieży,
- 3) ds. przeprowadzania rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego osób nadużywających napojów alkoholowych.

Tabela 5. Zadania realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2016-2019

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r. (do 30 IX)
posiedzenia komisji	9	10	11	7
posiedzenia zespołu ds. rozmów motywujących	12	10	9	6
przeprowadzone rozmowy	57	43	54	28
kontrole punktów sprzedaży alkoholu	15	24	15	10
postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży alkoholu, w tym:	25	14	24	20
opinie negatywne	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do zespołu motywującego do leczenia w 2018 roku wpłynęło 36 wniosków, w 19 przypadkach zlecono przeprowadzenie badania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, 9 wniosków skierowano do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego. W roku bieżącym do końca listopada wpłynęły 32 wnioski, 13 osób skierowano na badanie do biegłych sądowych, 2 wnioski skierowano do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.

Placówki oświatowe – na terenie gminy funkcjonuje 9 placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Olecko, w których wg stanu na dzień 30 września 2019 r. naukę pobiera 1 870 uczniów i 488 dzieci przedszkolnych.

W placówkach oświatowych realizowane są własne programy profilaktyczne oraz prowadzone są różne formy zajęć pozalekcyjnych z elementami profilaktyki. Celem tych działań jest zapobieganie problemom związanym z uzależnieniami. Dodatkowo, dzieci z rodzin ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym, za niewielką dopłatą, korzystają, co roku z wypoczynku letniego i zimowego uwzględniającego zajęcia profilaktyczne.

Na terenie trzech placówek oświatowych (tj. Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gąskach, Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Olecku, Szkoła Podstawowa w Judzikach) od wielu lat prowadzone są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze z elementami socjoterapii. Dodatkowo dwie świetlice opiekuńczo-wychowawcze prowadzone są przez organizacje pozarządowe: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Warmińsko-Mazurski Oddział Miejsko-Gminny w Olecku oraz Parafialny Zespół Caritas przy Parafii NMP Królowej Polski. Od roku 2014 prowadzona jest kolejna placówka wsparcia dziennego typu pracy podwórkowej prowadzona przez pedagogów ulicznych.

W roku 2020 planowane jest kontynuowanie finansowania placówek wsparcia dziennego oraz opiekuńczo-wychowawczych, w tym dożywianie dzieci i organizowanie dla nich wypoczynku.

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia PROGRES – dofinansowywana w ramach programu – jest miejscem gdzie udzielana jest wszechstronna pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom. Poradnia czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach umożliwiających szeroki dostęp wszystkim potrzebującym (przed południem oraz do późnych godzin popołudniowych).

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie to placówka ukierunkowana na wszechstronną pomoc prawną, psychologiczną i terapeutyczną (grupa wsparcia i konsultacje indywidualne).

W Punkcie swoje usługi oferują wykwalifikowani specjaliści: certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prawnik, psycholog i certyfikowany specjalista ds. przemocy w rodzinie. Liczbę osób korzystających z usług oferowanych w Punkcie przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2016-2019

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r. (do 30 IX)
usługi prawne	140	156	138	98
porady specjalisty	97	103	109	73
konsultacje psychologiczne	84	92	96	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji Urzędu Miejskiego w Olecku.

Rodziny dotknięte problemem uzależnień korzystają ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku**, ich liczbę w poszczególnych latach przedstawia tabela 8.

Tabela 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień w latach 2016-2019

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r. (do 30 IX)
liczba rodzin	37	35	44	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku.

Tabela 8. Główne powody przyznawania pomocy społecznej na terenie Gminy Olecko w latach 2016-2019

Powód przyznania świadczenia	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r. (do 30 IX)
niepełnosprawność	111	130	114	99
bezrobocie	451	633	559	516
klęska żywiołowa	0	0	0	0
ubóstwo	139	220	197	192
bezzadność opiekuńczo-wychowawcza	84	227	225	199
długotrwała choroba	434	516	514	482
alkoholizm	32	34	44	42
inne	169	355	309	296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku.

V. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Cel główny

Głównym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie Gminy Olecko, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

2. Cele szczegółowe

- 1) **CEL** – zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu (art. 4¹ ust. 1 pkt 1 ustawy) – **szacunkowy koszt – 51 345 zł**

Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1. Zapewnienie dostępu do bezpłatnej i kompleksowej terapii uzależnienia i współuzależnienia	<ol style="list-style-type: none"> 1) zajęcia terapeutyczne dla pacjentów uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin w programie terapii pogłębionej (po zakończeniu intensywnej terapii podstawowej); 2) treningi terapeutyczne dla osób uzależnionych (ćwiczenia umiejętności zachowań konstruktywnych); 3) psychoterapia DDA; 4) sesje psychoterapii indywidualnej; 5) psychoterapia dla rodzin z problemem uzależnienia lub nadużywania alkoholu; 6) wspieranie działań grup samopomocowych (AA i Al-Anon) – zapewnienie lokalu do spotkań; 7) przeprowadzenie remontu w budynku przy ul. Nocznickiego 15. 	<p>Placówka leczenia odwykowego</p> <p>Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	praca ciągła
2. Podniesienie wiedzy mieszkańców gminy na temat szkodliwych skutków nadużywania alkoholu	<ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych dla placówki leczenia uzależnień oraz instytucji i organizacji współpracujących w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych; 2) dyżury członków GKRPA; 3) kampanie edukacyjno-informacyjne skierowane do różnych grup odbiorców. 	<p>Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	praca ciągła

3. Podejmowanie działań umożliwiających podjęcie leczenia odwykowego od alkoholu	<ol style="list-style-type: none"> 1) kierowanie na badanie psychiatryczno-psychologiczne osób nadużywających alkoholu; 2) wnioskowanie o wszczęcie postępowania nieprocesowego o zobowiązanie do przymusowego leczenia odwykowego; 3) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego – przeprowadzanie rozmów motywujących przez członków Komisji. 	Biegli sądowi Sąd Rejonowy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom Zespół ds. motywowania do leczenia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji	praca ciągła
---	---	--	--------------

Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba osób korzystających z dodatkowych zajęć terapeutycznych (założenia – 15),
- 2) liczba badań psychiatryczno-psychologicznych (założenia–35),
- 3) liczba wniosków do sądu o zobowiązanie do przymusowego leczenia odwykowego (założenia –35),
- 4) ilość przeprowadzonych rozmów motywujących (założenia – 50).

- 2) **CEL** – udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie (art. 4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy) – **szacunkowy koszt –39 319 zł**

Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1. Organizowanie pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym, doświadczających przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1) wczesne wykrywanie zagrożeń i zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinach – doskonalenie metod interwencji i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”; 2) informowanie o instytucjach, które udzielają pomocy oraz o formach pomocy, które mogą być świadczone członkom tych rodzin; 3) udzielanie pomocy w kierowaniu wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie przymusowego leczenia odwykowego; 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówka lecznictwa odwykowego Komenda Powiatowa Policji	praca ciągła
2. Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania	<ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie dyżurów certyfikowanego specjalisty, 	Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania	wg potrzeb

<p>Punktu Konsultacyjno-Informacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie</p>	<p>prawnika oraz psychologa - certyfikowanego specjalisty ds. przemocy w rodzinie realizowanych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie;</p> <p>2) prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy oraz treningów terapeutycznych po zakończeniu cyklu zajęć grupowych;</p> <p>3) współpraca z organizacją „Niebieska Linia” (Punkt jest członkiem porozumienia „Niebieska Linia”), prenumerata specjalistycznych czasopism;</p> <p>4) pokrywanie kosztów utrzymania Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego i zaopatrzenie w materiały biurowe;</p> <p>5) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne wzmacniające kompetencje rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;</p> <p>6) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym ds. przemocy w rodzinie;</p> <p>7) współpraca ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy PCPR;</p>	<p>Uzależnieniom</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Placówki oświatowe</p>	
<p>3. Zwiększenie wiedzy i kompetencji osób i instytucji zainteresowanych udzielaniem pomocy</p>	<p>1) zorganizowanie szkolenia dla różnych grup zawodowych w zakresie udzielania pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i doznających przemocy w rodzinie;</p> <p>2) zapewnienie superwizji pracy pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.</p>	<p>Instytucje szkolące</p> <p>Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p>	<p>praca ciągła</p>

Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba świadczeń z zakresu pomocy specjalistycznej, w tym instruktora, prawnika i psychologa (założenia – 300),
- 2) liczba przeszkolonych osób (założenia – 20).

- 3) **CEL** – prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących

w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych (art. 4¹ ust. 1 pkt 3 ustawy) – **szacunkowy koszt – 350 880 zł**

Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
<p>1. Zmiana postaw dzieci i młodzieży wobec uzależnień i przemocy – alternatywne formy spędzania wolnego czasu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych z elementami profilaktyki jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego; 2) organizacja i zagospodarowanie czasu wolnego z elementami profilaktyki dla dzieci i młodzieży z Gminy Olecko, zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez działania pedagogów ulicznych(streetworking); 3) udzielanie wsparcia finansowego i organizacyjnego podmiotom na podstawie złożonych wniosków, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; 4) organizacja konferencji naukowych, spotkań i koncertów profilaktycznych; 5) udział w kampaniach ogólnopolskich, zakup materiałów edukacyjnych 	<p>Placówki oświatowe Trenerzy, instruktorzy Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	<p>praca ciągła</p>
<p>2. Zapewnienie profesjonalnej opieki w placówkach wsparcia dziennego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) kontynuowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci ze środowisk zagrożonych dysfunkcją realizowanych w szkołach w Olecku, Gąskach i Judzikach; 2) kontynuowanie działalności placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje pozarządowe; 3) udzielanie wsparcia finansowego i organizacyjnego podmiotom na podstawie złożonych wniosków, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. 	<p>Placówki oświatowe Trenerzy, instruktorzy Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	<p>praca ciągła</p>
<p>3. Zapewnienie wypoczynku z elementami profilaktyki dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) organizacja wypoczynku z elementami profilaktyki w okresie ferii zimowych i wakacji; 2) udzielanie wsparcia finansowego i organizacyjnego podmiotom na podstawie złożonych wniosków, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. 	<p>Placówki oświatowe Trenerzy, instruktorzy Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów</p>	<p>praca ciągła</p>

		Alkoholowych Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	
--	--	--	--

Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach i koncertach profilaktycznych (założenia – 1 000);
 - 2) liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego (założenia – 40);
 - 3) liczba dzieci korzystających z w/w form wypoczynku (założenia – 50).
- 4) **CEL** – wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 1 pkt 5 ustawy) - **szacunkowy koszt 66 360 zł**

Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1. Prawidłowa realizacja zadań określonych w programie i innych ustawach	<ol style="list-style-type: none"> 1) koordynowanie działań w zakresie realizacji Programu, w tym m.in. wynagrodzenie Pełnomocnika, członków komisji według zasad określonych w Programie, podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnika poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu; 2) przeprowadzenie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. 	<p>Samorząd gminny</p> <p>Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	praca ciągła

Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba przeszkolonych członków Komisji (założenia – 6).
- 5) **CEL** – podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego (art. 4¹ ust. 1 pkt 6 ustawy) - **szacunkowy koszt – 4 410 zł**

Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1. Kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi	<ol style="list-style-type: none"> 1) dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – sprzedaży alkoholu osobom 	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania</p>	<p>według harmonogramu kontroli</p> <p>praca ciągła</p>

	<p>nieletnim i nietrzeźwym,</p> <p>– odpowiedniego oznakowania stoisk z napojami alkoholowymi;</p> <p>2) podejmowanie interwencji w przypadku złamania prawa.</p>	Uzależnieniom	
--	---	---------------	--

Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba kontroli placówek handlowych i gastronomicznych (założenia 15 placówek).

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym Programie są dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2020.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW KOMISJI ORAZ PEŁNOMOCNIKA BURMISTRZA ds. PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego obwieszczeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020 roku za następujące czynności:

- a) za przeprowadzenie kontroli placówek handlowych i gastronomicznych (minimum 4 placówki),
- b) za kontrolę prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych, pozalekcyjnych z elementami profilaktyki oraz sportowych dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych (min. 2 zajęcia),
- c) za przeprowadzenie rozmów motywujących do leczenia odwykowego i sporządzenie notatek urzędowych z tych rozmów (min. 5 zaproszonych osób na jedno posiedzenie),
- d) za udział w posiedzeniu Komisji.

Za obsługę administracyjną Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym za prowadzenie dokumentacji związanej m.in. z rozpatrywaniem wniosków o przymusowe leczenie odpowiada Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Sekretarzowi, a w przypadku jego nieobecności trwającej dłużej niż 1 miesiąc – członkowi Komisji wyznaczonemu przez Przewodniczącą, przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 750 zł brutto. W przypadku odwołania Sekretarza lub złożenia przez niego rezygnacji z pełnionej funkcji – wynagrodzenie jest wypłacane proporcjonalnie do czasu pełnienia funkcji.

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii odpowiada Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. Pełnomocnikowi przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 1 700 zł brutto. W przypadku odwołania Pełnomocnika lub złożenia przez niego rezygnacji z pełnionej funkcji – wynagrodzenie jest wypłacane proporcjonalnie do czasu pełnienia funkcji.

Wynagrodzenie członków Komisji jest wypłacane na podstawie listy obecności, w terminie 5 dni od przedłożenia listy obecności do Wydziału Finansowego. Wynagrodzenie Sekretarza Komisji oraz Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom jest wypłacane z dołu, w terminie do ostatniego roboczego dnia miesiąca.